

I 2021 innledet NFU et nytt partnerskap med vår søsterorganisasjon i Etiopia, FENAID. På grunn av Covid og konfliktsituasjonen har det ikke vært mulig å besøke dem før nå. Her forteller NFUs bistandsrådgiver om inntrykkene fra besøket på FENAIDs kontor og ungdoms-senter i hovedstaden Addis Ababa.

Prosjektbesøk til Etiopia

TEKST OG FOTO: Mari Hagen

Med en gang man kommer inn porten hos Fikir – Ethiopia National Association on Intellectual Disability (FENAID) merker man at dette er et livlig og fargerikt sted, og en trygg havn der alle tas vare på uansett hvem de er.

Fikir betyr kjærlighet, og kjærlighet er det mye av hos FENAID! Det smiles og klemmes mye, og de ansatte kjenner medlemmene godt. – Det er viktig for oss å ta alle våre medlemmer på alvor, sier prosjektrådgiver Fantaye Tekle. – Uansett hvor opptatt eller stresset jeg er, dersom et medlem stopper meg og vil prate, tar jeg meg tid til det. Det er viktig for at de skal føle seg sett og respektert.

En straff fra Gud

Synlighet og respekt er dessverre ikke en daglig erfaring for personer med utviklingshemning i Etiopia. De utsettes for systematisk og grov diskriminering, vold og overgrep. Det er ikke uvanlig at personer med utviklingshemning holdes skjult for naboer og resten av samfunnet, og mange låses inn i hjemmet. Det er fortsatt mye overtro og misforståelser knyttet til funksjonsnedsettelse generelt og utviklingshemning spesielt.

Mange tror at det å få et barn med utviklingshemning er en straff fra Gud. Utviklingshemmede får som regel ikke gå på skole eller lære seg et yrke, og de ender oftest opp med å leve i fattigdom, avhengig av familiemedlemmer for å skaffe seg mat. En av FENAIDs frivillige forteller at de nylig fikk beskjed om at et

TO MEDLEMMER viser frem tepper de har vevd på ungdomssenteret.

DANSEGRUPPA viser frem en selv-koreografert dans.

FUNGERENDE LEDER Yeshewaget Kibret viser frem et maleri som illustrerer virkeligheten for mange med utviklingshemning i Etiopia, låst inne i hjemmet og skjult for samfunnet.

ET AV MEDLEMMENE viser hvordan hun vever vakre sjal.

av sykehusene i Addis Ababa nekter å operere personer med utviklingshemning. – Vi er helt sjokkerte. De begrunner det med at personer med utviklingshemning ikke klarer å ta vare på seg selv, og at det derfor ikke er noe poeng å gi dem inngripende medisinsk behandling. Det er jo det samme som å si at de ikke har livets rett! Hun rister oppgitt på hodet.

Lærer om sine rettigheter og muligheter

Det er på grunn av disse enorme utfordringene at en liten gruppe foreldre dannet FENAID i 1994. Siden den gang har organisasjonen vokst kraftig og teller nå 15.000 medlemmer. For å bygge selvtillit kaller FENAID sine medlemmer med utviklingshemning for «self advocates», altså personer som kjenner sine rettigheter og kan stå opp for seg selv. De bærer tittelen med stolthet, bokstavelig talt, printet på t-skjorter kjøpt for midler fra NFU.

Gjennom NFU og prosjektet Together for Inclusion (TOFI) har FENAID fått mulighet til å holde rettighetskurs for sine medlemmer i flere av Etiopias regioner. Medlemmene forteller hvor viktig det har vært for selvtilliten å lære at de har rettigheter på lik linje med alle andre i Etiopia. Flere av medlemmene som har gjennomgått kurs hos FENAID har også selv blitt lært opp slik at de kan være kursholdere. En kursdeltaker forteller: – På kurset lærte jeg om CRPD, og jeg fikk vite at jeg har en viktig plass i samfunnet. Jeg håper FENAID kan holde kurs for mange andre, slik at de kan lære det samme som meg. →

FENAID holder også kurs for familiemedlemmer. Mange har skammet seg i årevis over å ha et barn eller søsken med utviklingshemning, og lettelsen er ubeskrivelig når de lærer hva utviklingshemning er og hvilke rettigheter familiemedlemmet deres har. En mor ble avvist gjentatte ganger da hun forsøkte å få støtte til sitt barn av de lokale myndighetene. Til slutt tok hun med seg en rettighetsmanual fra FENAID. – Jeg viste dem manualen og sa «se her, barnet mitt har rettigheter!», forteller hun. – Da fikk vi endelig noe av den hjelpen vi har krav på. Før jeg ble medlem i FENAID, var jeg ikke klar over at dette faktisk var noe vi kunne kreve.

De aller fleste med utviklingshemning i Etiopia er arbeidsledige og mange lever i dyp fattigdom. Mange tror ikke at utviklingshemmede har noe å bidra med til samfunnet. Det inntrykket forsøker FENAID å endre på. De driver et ungdomssenter der unge med utviklingshemning kan lære å lese og skrive, spille musikk-instrumenter, og lære seg et håndverk som veving. Produktene fra senteret selger FENAID på samlinger og markeder, og overskuddet går tilbake til driften av senteret. Senteret serverer også lunsj hver dag, og for mange medlemmer er dette dagens eneste måltid. Det er vanskelig å finne midler til dette, men en av matbutikkene i nærheten donerer av og til grønnsaker.

I hagen har dansegruppa stilt seg opp, kledd i fargerike klær. De elsker å uttrykke seg gjennom bevegelse og bruker musikken som et positivt møtepunkt. Koreografen har selv utviklingshemning, og han instruerer sine meddansere med stor kreativitet. Utenfor porten kan livet være utfordrende å leve, men her i FENAIDs hage finnes det et fristed med respekt og glede. ■

FRA VENSTRE: Økonomirådgiver Bethlehem Dereje, styreleder Mihret Nigusse, prosjektrådgiver Fantaye Tekle, og fungerende leder Yeshewaget Kibret.

Nye regler for eFaktura

AV: Arnhild Voll Eek

NFU informerer om endringer i eFaktura-tjenesten som er viktig å være oppmerksom på for vergehavere og verger.

Bits AS er bank- og finansnæringens infrastruktur-selskap. De skal sikre betalingsformidling og betalingsinfrastruktur i Norge. Bits AS har besluttet å utvikle den gamle eFaktura-tjenesten. Denne beslutningen gjelder for alle banker og betalingsforetak. Avviklingen vil skje i en overgangsperiode fra og med 1. desember 2021 til og med 15. mai 2022. Den nye tjenesten omtales litt ulikt i forskjellige banker. Navn som brukes på tjenesten er blant annet «Alltid eFaktura», «eFaktura fra alle» eller «Ja takk til alle».

Endringen fra 1. desember 2021 innebærer at man automatisk får eFaktura fra alle bedrifter som tilbyr dette, uten å inngå avtale med hver bedrift. Dersom man har avtale om eFaktura og har gitt samtykke til den nye tjenesten, vil alle fakturaer automatisk bli sendt til den som er registrert som mottaker på fakturaen. Endringen innebærer at det ikke lenger er mulig at en annen person kan «eie» avtalen om å motta eFaktura fra bestemte utstedere. Dette betyr at verger ikke lenger vil kunne motta og betale eFakturaer på vegne av den de er verge for. Bits AS skriver på sine sider at dersom man ønsker at en annen skal motta og behandle fakturaen, må det avtales direkte med fakturautsteder.

NFU har blitt kontaktet av personer som har opplevd utfordringer med dette siden banken ikke har gitt opplysninger om at eFaktura nå vil sendes automatisk til mottaker av fakturaen. Risikoen er da at fakturaer kan ligge uoppdaget i nettbanken til personer som har verge. Dette igjen kan føre til betalingsforsinkelser og inkassokrav. Vi er kjent med at flere banker jobber med å få på plass fullmaktløsninger for eFaktura der man vil kunne behandle eFaktura på vegne av andre personer.

På grunn av denne endringen vil vi oppfordre alle verger med økonomisk ansvar for andre til å undersøke status på eFaktura hos den enkelte. Dersom fakturaer som tidligere gikk til verge nå sendes til vergehaver, kan det være nødvendig å ta kontakt med den enkelte fakturautsteder for å avtale endring av mottaker. Ved utfordringer eller spørsmål, er det bare å ta kontakt med en av juristene i administrasjonen i NFU.